

Asia: OM 9/021/2016

Tuomioistuinviraston perustaminen

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko vai vastustatteko tuomioistuinviraston perustamista?

Kannatan

Mikä on yleinen arvionne toimikunnan ehdotuksesta?

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää toimikunnan esitystä kannatettavana ja katsoo, että virastojen hallintotehtävien keskittämisellä voidaan saavuttaa niin tuottavuutta, taloudellisuutta kuin toiminnan laatua parantavia hyötyjä. Tuomioistuinviraston perustaminen on hyvin linjassa sekä valtion keskushallinnon kehittämiseksi asetettujen tavoitteiden että oikeusministeriön oikeudenhoidon uudistamisohjelman kanssa.

Miten arvioitte tuomioistuinviraston hoidettaviksi ehdotettuja tehtäviä?

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää tuomioistuinviraston hoidettaviksi ehdotettuja tehtäviä kannatettavina ja yhtyy mm. Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin sekä Valtakunnansyyttäjänviraston näkemykseen siitä, että tuomioistuinvirastolla tulisi olla mahdollisimman laaja toimivalta tuomioistuinten keskushallintoviranomaiselle kuuluvissa tehtävissä.

Jatkovalmistelussa voisi olla hyödyllistä pohtia tehtäviä vielä esim. Valtiokonttorin digivaltion HR-johtamisesta ja osaamisen kehittämisestä laatiman selvityksen näkökulmasta (Yhteinen sävel, loppuraportti 30.9.2016). Valtiovarainministeriö antoi Valtiokonttorille 11.3.2016 tehtäväksi laatia virastotasolle ulottuva selvitys henkilöstöjohtamisen ja henkilöstövoimavarojen osaamisen

vahvistamisesta. Valtiokonttorin tehtävänä oli ehdottaa, millä konkreettisilla toimintatapojen uudistuksilla sekä tehtävien ja toimivaltuuksien muutoksilla voidaan yhtenäistää osaamisen kehittämistä, HR-prosesseja sekä henkilöjohtamista siten, että kokonaisuutena valtion virastojen ja laitosten tuottavuus ja vaikuttavuus paranevat ja valtionhallinnon konserniohjauksen malli vahvistuu. Selvityksessä kerätyn aineiston ja käytyjen keskustelujen perusteella Valtiokonttori on esittänyt 7 strategista linjausta, joilla henkilöstöjohtamista ja henkilöstövoimavarojen osaamista valtionhallinnossa voidaan vahvistaa.

Linjaukset ovat:

1. Valtiotyönantajan yhtenäisyyttä on vahvistettava huomioiden erilaiset työn tekemisen muodot.
2. Henkilöstöjohtamisen kokonaisuus on organisoitava tukemaan virastojen ydintoimintaa ja valtionhallinnon toimeenpanokykyä.
3. HR:n roolin on muututtava operatiivisesta toimijasta strategiseksi johdon kumppaniksi.
4. Johtamisen kulttuuria on rakennettava luottamukseen perustuvaksi.
5. Osaamisen kehittäminen on keskeinen menestymisen edellytys.
6. Tiedon hyödyntämistä HR-johtamisessa on parannettava.
7. Henkilöstöhallintoa on olennaisesti sujuvoitettava ja kevennettävä.

Pidättekö toimikunnan arviota tuomioistuinviraston henkilöstömäärästä oikeana ja riittävänä?

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri ei ota kantaa arvioon tuomioistuinviraston henkilöstömäärästä. Ehdotetut säännökset ovat varsin yleisluonteisia, joten viraston kehittämis- ja tukipalvelujen resurssointia on vaikea arvioida.

Miten arvioitte toimikunnan ehdotusta tuomioistuinviraston johtokunnan kokoonpanosta ja nimeämismenettelystä?

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri yhtyy mm. Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin ja Valtakunnansyyttäjänviraston näkemykseen siitä, että tuomioistuinvirastolle ehdotettu johtamisjärjestelmä on hyvin poikkeuksellinen. Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri ei ole vakuuttunut siitä, että ehdotettu johtamisjärjestelmä ainakaan esitetystä muodosta parhaalla mahdollisella tavalla palvelisi tuomioistuinvirastolle tehtäväksi asetettua tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti järjestettyä tuomioistuinten hallintoa. Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri yhtyy lisäksi pääosin hallitusneuvos Kirsi Äijälän eriävissä mielipiteessään ilmaisemiin näkemyksiin johtokunnan roolista niin finanssivallan kuin

työnantajatehtävänkkin näkökulmasta ja katsoo, että jatkovalmistelussa olisi tärkeää vielä selventää tarkemmin erityisesti johtokunnan roolia, toimivaltaa ja sille ehdotettuja tehtäviä.

Miten arvioitte toimikunnan ehdotusta tuomioistuinviraston johtokunnan ja ylijohdajan välisestä toimivallanjaosta?

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää mm. Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin, Valtakunnansyyttäjänviraston ja hallitusneuvos Kirsi Äijälän tavoin johtokunnan laajaa toimivaltaa ongelmallisena eikä ole vakuuttunut sen tuovan ainakaan kuvatulla toimivallanjaolla toteutettuna tavoiteltua tehokkuutta tuomioistuinviraston hallintoon ja päätöksentekoprosessiin. Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri esittää jatkovalmistelussa harkittavaksi johtamisjärjestelmän rakennetta kokonaisuudessaan tai ainakin viraston johtokunnan ja ylijohdajan välistä toimivallanjakoa edellä mainittu huomioon ottaen. Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri katsoo mm. Valtakunnansyyttäjänviraston tavoin, että ylijohdajan toimivaltaa erityisesti nopeita päätöksiä vaativissa operatiivissa tehtävissä tulisi harkita laajennettavan. Johtokunnalle sopiviksi tehtäviksi Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri näkisi kuuluvan enemmän erityisesti pitkäjänteisten strategisen tason tehtävien ja linjausten.

Mikä on kantanne toimikunnan esittämään viraston sijaintipaikkaan ja sijaintipaikan valinnassa huomioon otettaviin seikkoihin?

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri yhtyy toimikunnan käsitykseen siitä, että tuomioistuinviraston sijaintipaikan valinnan tulisi perustua siihen, millä paikkakunnalla virastolla on parhaat toimintaedellytykset ja ettei alueellisille näkökohdille saisi valinnassa antaa ratkaisevaa painoarvoa sijaintipaikasta päätettäessä. Toimikunnan esittämä näkemys siitä, että viraston sijainti Helsingissä tai sen välittömässä läheisyydessä lähellä eduskuntaa, ylimpiä tuomioistuimia, valtioneuvostoa sekä muita yhteistyötahoja on Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin näkemyksen mukaan perusteltu.

Muuta huomioitavaa?

-

Kurki Marjo
Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri